

Aan de secretaris-generaal van het Ministerie
Van Economische Zaken,

Groningen, 15 juni 2015

Geachte ,

De centrale opdracht van de Nationaal Coördinator Groningen voor 2015 is om aan het eind van 2015 het Programma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen te kunnen vaststellen. In de governance notitie, die gelijktijdig met de instelling van de NCG is gepubliceerd, wordt het proces voor de totstandkoming van het programma beschreven. Het hoeft geen betoog dat de beschikbare tijd kort is, maar de breed ervaren urgentie maakt het noodzakelijk om daar niet lang bij stil te staan.

De governance schetst de stappen van het proces:

1. adviezen per gebied;
2. advies over het programma als geheel
3. finale afstemming
4. nationale en regionale besluitvorming

De governance notitie meldt dat de NCG over het programma ook overleg voert met de Dialoogtafel. Voorafgaand aan besluitvorming wordt de dialoog aangegaan. Kennis en ervaring van het gebied en de bewoners wordt daarmee onderdeel van de afweging en zo betrokken bij de besluitvorming. Om dubbelingen te voorkomen ligt het voor de hand dat de Dialoogtafel bestaat uit vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en bewoners. Immers, de overheden adviseren de NCG via de regionale stuurgroep. De precieze vorm, aanpak en positionering wordt nader uitgewerkt op basis van de evaluatie van de Dialoogtafel die door de RUG wordt uitgevoerd. In deze notitie ben ik verder niet vooruitgelopen op de uitkomst van de evaluatie. De NCG zal met de Dialoogtafel – bestaande uit maatschappelijke organisaties en bewoners – overleggen. De adviezen die daaruit voortkomen zullen door de NCG betrokken worden bij het overleg in de stuurgroep.

ad. 1. Adviezen per gebied (periode augustus – september)

Bewust is gekozen voor het aansluiten op de (bestaande) "lokale"/regionale visies en plannen gericht op de leerbaarheid van de dorpen en kernen. Enerzijds gaat het om de vraag waar binnen de clusters – rekening houdend met de risico's – de versterkingsopgave moet en kan worden vorm gegeven en anderzijds om de afstemming daarvan op de leefbaarheidsplannen. Voorkomen moet worden dat zaken geïsoleerd worden benaderd. De opgave is om tot een integrale benadering te komen. Uitgangspunt moet zijn dat door zaken te koppelen er meerwaarde wordt gecreëerd.

Veelal is sprake van clusters van gemeenten waarin gewerkt wordt. Het is gewenst dat ook in dit kader op die manier gewerkt kan worden.

In ieder gebied zal een "lokale"/regionale stuurgroep worden ingesteld. Zij zijn verantwoordelijk voor het uitbrengen van een advies aan de NCG over het programma van de betreffende gemeenten.

De stuurgroep zal worden ondersteund door een gebiedsteam. Het gebiedsteam zal bestaan uit mensen van de NCG en van de betrokken gemeenten. Een vertegenwoordiger van de NCG zal als trekker optreden.

In de governance notitie is uitdrukkelijk aandacht besteed aan betrokkenheid van bewoners. Daartoe is een Lokale Adviesgroep voorzien (per cluster). Daarbij kan gedacht worden aan mensen afkomstig uit de Groninger Bodembeweging, de Groninger dorpen, maar vanzelfsprekend ook aan bewoners die reeds betrokken zijn bij lopende leefbaarheidsplannen. Ik zal met de Dialoogtafel overleggen over de relatie tussen de lokale/regionale consultatie en het werk van de Tafel. Voor de stad Groningen is afgesproken dat er een eigen vorm van maatschappelijke consultatie komt.

Gelet op het tijdspad is hiervoor de periode van 1 augustus tot en met 30 september voorzien.

Op 1 augustus zal een startbijeenkomst plaats vinden met de stuurgroepen, de gebiedsteams en de adviesgroepen waarin door de NCG het proces en de vraagstelling zullen worden toegelicht.

Op 30 september zal in een werkconferentie de gelegenheid bestaan voor de stuurgroepen om de plannen te presenteren en toe te lichten.

Ik zal op zo kort mogelijke termijn de "trekkers" van de gebiedsteams aanwijzen en aan u bekend maken. Deze "trekkers" zullen met de gemeentesecretarissen overleggen over de "gemeentelijke" invulling van de teams.

In deze fase zal ook de gelegenheid worden geboden aan maatschappelijke organisaties (o.a. bewonersorganisaties, monumentenorganisaties) uitvoeringsorganisaties (CVW, woningbouwcorporaties), belangenorganisaties (o.a. Vereniging Eigen Huis), bedrijven (bv chemie cluster Delfzijl) en andere "overheden" (o.a. Waterschappen, Rijkswaterstaat) om hun zienswijzen in te brengen.

De NCG zal de Dialoogtafel uitnodigen om met een zienswijze te komen.

De zienswijzen zullen gepresenteerd worden in de werkconferentie van 30 september 2015.

Tot slot zal met de Economic Board worden gesproken over o.a. de invulling van het aspect "kansrijk".

De NCG zal in alle stadia ook in contact staan met de NAM.

Ad. 2. Advies over het programma als geheel (periode oktober – november)

De NCG zal adviezen van de “lokale”/regionale stuurgroepen + maatschappelijke organisaties + de verkenningsresultaten + voornemens van “uitvoeringsorganisaties” vervolgens omzetten in een concept Programma. Centraal uitgangspunt daarbij is dat het gaat om een interbestuurlijk programma van rijk, provincie en gemeenten. Het programma zal ook meer moeten zijn dan een optelsom van afzonderlijke plannen. De NCG heeft hiervoor de maand oktober om het concept op te stellen.

Het concept zal besproken worden met de Stuurgroep Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen (november 2015) . De Stuurgroep adviseert de Nationaal Coördinator Groningen over het totaal programma. De Stuurgroep wordt voorgezeten door de NCG en de deelnemers zijn:

- de verantwoordelijke bestuurders van de betrokken gemeenten;
- de verantwoordelijk bestuurder van de provincie
- de SG of DG vanuit het ministerie van Economische Zaken als coördinerend ministerie (DG's van andere betrokken ministeries zullen worden uitgenodigd voor de stuurgroep).

Ik verzoek u zo spoedig mogelijk de deelnemers aan de Stuurgroep Aardbevingsbestendig en kansrijk Groningen aan te wijzen. Ik verzoek u vast te stellen welke ministeries overigens in de stuurgroep vertegenwoordigd zullen zijn en door wie zij vertegenwoordigd zullen worden.

Het is gewenst om op korte termijn een startbijeenkomst van de stuurgroep te hebben waarin het gehele proces (vorm en inhoud) met elkaar gedeeld kunnen worden. Voorts is voorzien dat op 4 november 2015 een werkconferentie van de stuurgroep plaats vindt waarin de presentatie van het concept programma zal plaats vinden. In een werkconferentie op 25 november 2015 zal het geheel dan besproken worden en wordt het advies vastgesteld.

Het spreekt voor zich dat de NCG een en ander ook met de maatschappelijke organisaties zal bespreken en hen in staat zal stellen de NCG van advies te dienen. Daartoe zal de NCG het concept programma aan de Dialoogtafel presenteren en de Tafel in staat stellen om advies uit te brengen. In overleg met de Dialoogtafel zal een en ander nader vorm worden gegeven. Uitgangspunt daarbij is dat de planning zodanig wordt vorm gegeven dat de opvattingen van de maatschappelijke organisaties door de bestuurders betrokken kunnen worden bij het opstellen van het advies.

Ad. 3. Finale afstemming (december)

De finale afstemming vindt in december plaats in het Nationaal Bestuurlijk Overleg Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen, onder voorzitterschap van de minister van Economische Zaken. In deze stuurgroep hebben zitting:

- de ministers die het mede aangaat
- de verantwoordelijke gedeputeerde
- de verantwoordelijke gemeentelijke bestuurders
- de Nationaal Coördinator Groningen

Ik ga er daarbij van uit dat de leden van de Stuurgroep namens de gemeenten en de provincie de deelnemers zijn aan het nationaal bestuurlijk overleg.

Begin december zal de NCG een presentatie van het Programma geven aan de minister van Economische Zaken, als coördinerend bewindspersoon, en de ministers die het mede aangaat.

De planning is op gericht om op 1 december 2015 het Programma aan het Nationaal Bestuurlijk Overleg aan te bieden. Voorts wordt hierbij als uitgangspunt gehanteerd dat het resultaat van de finale afstemming besproken kan worden in de laatste vergadering van de collega's van burgemeester en wethouders, gedeputeerde staten en de ministerraad behandeld worden. Dat betekent dat het nationaal Overleg zal moeten plaats vinden in de periode van 7 t/m 17 december 2015.

Via de Minister van Economische Zaken wordt de besluitvorming met de NAM afgerond.

Ad. 4. Nationale en regionale besluitvorming. (december 2015 – januari 2016)

Onder ad. 3 is al aangegeven dat de planning er op gericht is dat bestuurlijke besluitvorming nog in 2015 (laatste vergadering voor de Kerst) zal plaats vinden. Een en ander betekent dat aanbidding aan en bespreking met raden, staten en parlement plaats zullen moeten vinden in begin 2016.

Beeld van het programma.

Het eerste vijf jaren programma zal zeker nog niet compleet zijn: werk in uitvoering. Waar het gaat om een integrale aanpak is het wel van belang om ook de kaders helder te maken. Daarom onderstaand een schets van de elementen die in het programma tot uitdrukking zullen moeten komen.

1. Beschrijving van de situatie: waar staan we, wat weten we en wat niet, welke normen hebben we en welke zijn in ontwikkeling; (wat is de achtergrond waarmee we werken; welke ontwikkelingen zijn denkbaar en wat betekent dat voor de prioriteitsstelling)? Hoe gaan we om met onzekerheden en stap-voor-stap betere inzichten (schuivende panelen)? Er komen nog voor de zomer nieuwe inzichten. Maar duidelijk is ook dat ook die met de nodige onzekerheden zijn omgeven en dat de verwachting is dat aan het eind van het jaar weer een volgende stap kan worden gezet. Met de nieuwe gegevens (zomer 2015) verandert in ieder geval het kerngebied niet: maatregelen daar kunnen worden geduid als no-regret als het gaat om het aardbevingsbestendig maken (prioriteit). Zowel aandacht aan schade als aan aardbevingsbestendig maken.
2. Beschrijving van het gebied in cultuur historische termen (kenmerken van het gebied, bebouwing, bedrijvigheid, sociaal culturele en economische kenmerken).

3. Welke ruimtelijke visie bestaat er op het gebied? Provinciale Omgevingsvisie en gemeentelijke (al dan niet geclusterde) plannen vormen daarbij het uitgangspunt. (verkenning naar de wenselijkheid van (aanpassing van) de regionale structuurvisie). Hier gaat het om de aspecten fysiek, sociaal, economisch.
4. Woningmarktontwikkeling (verkoopproces, woningfinanciering en –assuranties)
5. Hoe kan tegen deze achtergrond het onderdeel “kansrijk” worden ingevuld, welke meerwaarde kan worden toegevoegd?
6. Hoe ziet het programma voor versterking er in 2016 uit (gegeven de zich nog ontwikkelende kennis: wat is in dit geval no regret)? Hoe gaan we om met de beperkte kennis: pilots en zo ja welke? Welke normen hanteren we (NPR, commissie Meijdam)? Hoe geven we vorm aan herhuisvesting?
7. Wat is het programma voor bedrijfsgebouwen, industrieel complex, agrarische bedrijfsgebouwen, zorginfrastructuur, scholen, kerken e.d.? Normstelling?
8. Hoe ziet het programma van schadeherstel er uit? Waar kan sprake zijn van de “drieslag”?
9. Wat is het flankerend beleid? Wat zijn de belemmeringen en hoe kunnen die worden weggenomen? Hoe kunnen we versnellen, intensiveren? Procedures en regelingen voor achterstallig onderhoud en waardevermeerdering, meerkosten nieuw- en verbouw, aansprakelijkheidsrisico’s, verjaringstermijn, uitkopen, schadeloosstelling “niet-woningen”, geschillenregeling en regeling leefbaarheid. Het ontwikkelen van voorstellen om, indien nodig, woningen op te kopen, voor (tijdelijk) beheer en tijdelijke (her)huisvesting.
10. Stroomlijnen vergunningsprocedures en bestemmingsplanprocedures.
11. Hoe organiseren we het? Wat kan en moet gezamenlijk gebeuren (NCG) en wat is de rol van de gemeenten, provincie en rijk. Wat zijn de partners bij de uitvoering (CVW, woningbouwcorporaties e.a.)?
12. Welke middelen zijn waarvoor beschikbaar? (“schade” veroorzaker; overheden, anders).
13. Hoe geven we inhoud aan “heft in eigen hand” (begeleiding van bewoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen in de vormen van case-management en kwaliteitsteams).
14. Hoe geven we invulling aan het kwaliteitselement, aan alternatieve, gelijkwaardige en efficiënte bouwmethodes?
15. Wat moet er verder worden uitgewerkt voor de verdere invulling van het MJP? Welke onderzoeken moeten worden gedaan? Hoe wordt de kennisagenda verder ingevuld? Op welke wijze wordt innovatie bevorderd? Wat zijn de opleidingsbehoeften? Zijn er aanvullende instrumenten noodzakelijk?

Tot slot.

Ik realiseer mij dat het voorgaande schema ambitieus is en veel van alle betrokkenen vraagt. We weten echter ook waarom dit nodig is. De inwoners van Groningen willen weten waar ze aan toe zijn, willen zien dat er zaken worden aangepakt en wat ze mogen verwachten. De ambitie is uitgesproken dat een en ander interbestuurlijk wordt aangepakt in het licht van een nationale opgave voor rijk, provincie en gemeenten. Tegen deze achtergrond meen ik dat ik een beroep op u te mogen doen om hieraan medewerking te verlenen.

Ik hoop spoedig van u te horen.

Met vriendelijke groet,

Hans Alders,
Nationaal Coördinator Groningen.